

Kajsa Tönnesson
Tf Chef Havsmiljöinstitutet
Box 260
SE-405 30 Göteborg
Tel +46 31 7861259
kajsa.tonnesson@havsmiljoinstitutet.se

2016-03-17, d nr 3/16

*Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen, Tommy Persson
DNR: 501-23166-2015
Skane@lansstyrelsen.se*

1

Remissyttrande: Förslag till regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2016-2020 (501-23166-2015)

Havsmiljöinstitutet lämnar följande synpunkter på dokumentet "Skånska åtgärder för miljömålen 2016-202" utarbetad av Länsstyrelsen i Skåne.

Inledningsvis vill Havsmiljöinstitutet framföra att man anser dokumentet och innehållet vara välarbetat. Det är inkluderande, samlande och innehåller system för återkoppling på de aktiviteter som föreslås. Även ansatsen att vara transparent genom att använda en publik webbtjänst är något Havsmiljöinstitutet ser som positivt.

Kommentarer från Havsmiljöinstitutet

Generell kommentar

- Havsmiljöinstitutet anser det viktigt att man redan när man börjar planera åtgärder har en strategi för uppföljning. Att utveckla en publik webbtjänst är som nämnt positivt. Det är dock inte klarlagt hur man tänker sig genomföra en systematisk utvärdering av implementering och effektivitet hos åtgärdsprogrammet kopplat till miljömålen (som omfattar både kartläggning och fördjupad analys av hela processen från fastställandet av programmen till bedömning av effekter på havsmiljön) och hur detta vill bidra till adaptiv förbättring av åtgärdsprogrammet. En mer detaljerad uppföljningsplan för detta skulle vara värdefull, särskilt om den inkluderade hur olika åtgärder fungerar tillsammans, t ex åtgärder mot marint skräp och hållbar konsumtion.

Prioriterade åtgärder för hav sjöar och vattendrag

- På s 26, övergödning, anser Havsmiljöinstitutet att man även borde inkludera åtgärder i samhället. En relevant åtgärd här är att reducera konsumtionen av protein. Havsmiljöinstitutet har i sin rapport "2015:6 Samhällsfenomen och åtgärder mot övergödning av havsmiljön" redogjort för sambandet mellan hur ett högt proteinintag påverkar tillförseln av näringsämnen till vatten.

- När man planerar åtgärder hamnar fokus ofta på åtgärder man vet fungerar där resultatet snabbt uppnås och kan mätas och verifieras, fisktrappor, kantzoner mm. Det finns idag endast ett fåtal åtgärder i marina miljöer som man vet ger goda resultat. Det finns idag ett behov av att arbeta med att utveckla, testa och utvärdera nya åtgärder i marina miljöer. Om möjligt kan man i texten lyfta hur man tänker sig att ett arbete med att utöka antalet åtgärder som man kan använda sig av i marina miljöer.
- Det är lite oklart hur "Klimatanpassning" passar under rubriken. Åtgärder (t ex för att minska stranderosion) för att skydda kustens värden i ett framtida klimat är viktiga att lyfta. Åtgärder för klimatanpassning kan ju dock även behöva tas för att skydda bebyggelse och då behöver hänsyn tas till hav, sjöar och vattendrag (vilket man skriver på s 30), men då åtgärden inte avser att skapa bättre miljö i hav, sjöar och vattendrag blir det viss sammanblandning av begreppen.
- Trots att det är ett regionalt åtgärdsprogram kan man inte bortse från att Skåne är den del av Sverige som ligger närmst till andra länder. Det saknas länkar till det nationella och internationella havsmiljöarbetet. Marint skräp och främmande arter är exempel på problem där nationella och internationella åtgärder är av största vikt. Även nya marina skyddade områden är ett exempel då de ska beslutas utifrån ett större perspektiv och väga in de skyddade områden som redan finns utpekade i närliggande länder. Man gör i avsnittet referenser till Havsmiljö- och Vattendirektivet, men man gör ingen koppling till Helcom som för Skåne kan anses vara den mest relevanta internationella organisationen. Åtgärder som man kommer överens om inom Helcom ska genomföras på nationell nivå och åtgärder på nationell nivå bidrar till arbetet och bör genomföras även på regional nivå.

Miljöanpassad Upphandling

På s 59, Miljöanpassade Upphandling nämns att hållbarhetskriterierna för upphandling bör bli mer ambitiösa. Det är en bra ambition som redan nu skulle kunna användas mer för föreslagna åtgärder.

- På s 52, Prioriterade åtgärder för hållbar konsumtion i Skåne, Upphandling och inköp. Inköp av miljöbra mat skulle även här kunna inkludera en sänkning av den totala proteinkonsumtionen, inte bara köttkonsumtionen.
- På s 59 nämns klimatpåverkan, kemikalieanvändning och resursförbrukning som exempel på hållbarhetskriterier. Här bör fler miljömål beröras. Ett exempel är inköp och användning av plastmaterial som kan föras vidare i vattendrag. Exempel är produkter som innehåller mikroplast, plastgräs i rondeller m m. Man bör även se över sin (rutinmässiga) användning av plast generellt, ett exempel är konstgräsplaner där man även under vintern ersätter granulaten i stor mängd trots att de skottas bort vid nästa snöfall. Granulaten hamnar i vattendrag som hamnar i havet. Det är generellt viktigt att se över

sina riktlinjer så hänsyn tas till miljö och inte bara fokuserar på den uppgift riktlinjen primärt ska lösa.

I ärendet har Kajsa Tönnesson och Havsmiljöinstitutets ledningsgrupp beslutat.

Ärendet har beretts av Anders Grimvall, Eva-Lotta Sundblad, Richard Emmerson och Sofia Hjalmarsson, samtliga vid Havsmiljöinstitutet.

Havsmiljöinstitutet är ett samarbete mellan Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Sveriges lantbruksuniversitet och Linnéuniversitetet.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kajsa Tönnesson'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Kajsa' written in a larger, more prominent script than the last name 'Tönnesson'.

Kajsa Tönnesson, Havsmiljöinstitutet